

EU-nämndens verksamhet riksmötet 2023/24

EU-nämndens verksamhetsområde

Regeringens informations- och samrådsskyldighet gentemot riksdagen i EU-frågor är sedan den 1 januari 2003 reglerad i regeringsformen. Regeringen ska fortlöpande informera riksdagen och samråda med organ som utses av riksdagen om vad som sker inom ramen för samarbetet i Europeiska unionen. Närmare bestämmelser om denna skyldighet finns i riksdagsordningen. För samråd ska riksdagen för varje valperiod inom sig tillsätta en nämnd för Europeiska unionen (EU-nämnden). Regeringen ska samråda med EU-nämnden om hur förhandlingar ska föras inför besluten i Europeiska unionens råd. Regeringen ska också samråda med nämnden inför möten och beslut i Europeiska rådet.

EU-nämndens sammansättning vid riksmötets slut

Under riksmötet 2023/24 påbörjade och avslutade en mängd suppleanter sina uppdrag i nämnden. Den fullständiga sammansättningen under riksmötet framgår därför inte nedan. Vid slutet av riksmötet 2023/24 hade EU-nämnden den sammansättning som framgår nedan. EU-nämnden bestod då av 16 ledamöter och 85 suppleanter. Bland de ordinarie ledamöterna fanns en vakant plats (för M). Fem platser tillhörde Socialdemokraterna, fyra Sverigedemokraterna, tre Moderaterna, en Centerpartiet, en Vänsterpartiet, en Kristdemokraterna, en Miljöpartiet och en Liberalerna. Ordförande för EU-nämnden fram t.o.m. den 17 maj 2024 var Hans Wallmark (M). Från och med den 17 maj 2024 var Jessica Rosencrantz (M) nämndens ordförande.

Ledamöter

1. Martin Kinnunen (SD)
2. Matilda Ernkrans (S), vice ordförande
3. Vakant (M)
4. Björn Wiechel (S)
5. Ludvig Aspling (SD)
6. Jytte Guteland (S)
7. Jessica Rosencrantz (M), ordförande fr.o.m. 2024-05-17
8. Mathias Tegnér (S)
9. Martin Westmont (SD)
10. Monica Haider (S)
11. Jan Ericson (M)
12. Ilona Szatmári Waldau (V)
13. Magnus Berntsson (KD)
14. Anna Lasses (C)
15. Leonid Yurkovskiy (SD)
16. Rebecka Le Moine (MP)
17. Elin Nilsson (L)

Suppleanter

1. Ann-Christine Frohm (SD)
2. Åsa Eriksson (S)
3. Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)
4. Leif Nysmed (S)
5. Robert Stenkvis (SD)
6. Rose-Marie Carlsson (S)
7. Arin Karapet (M)
8. Serkan Köse (S)
9. Jessica Stegud (SD)
10. Kadir Kasirga (S)
11. John Widegren (M)
12. Daniel Riazat (V)
13. Kjell-Arne Ottosson (KD)
14. Elisabeth Thand Ringqvist (C)
15. Joar Forssell (L)
16. Emma Nohrén (MP)
17. Mikael Damsgaard (M)
18. Lars Andersson (SD)
19. Charlotte Quensel (SD)
20. Angelika Bengtsson (SD), ledig fr.o.m. 2024-01-16 t.o.m. 2024-08-31
21. Staffan Eklöf (SD)
22. Vakant (SD)
23. Angelica Lundberg (SD)

24. Katja Nyberg (SD)
25. Adam Marttinen (SD)
26. Mattias Karlsson i Norrhult (SD)
27. Mats Arkhem (SD)
28. Eric Westroth (SD)
29. Rasmus Giertz (SD)
30. Lars Wistedt (SD)
31. Alexandra Anstrell (M)
32. Helena Bouveng (M)
33. Ida Drougge (M)
34. Mats Green (M)
35. Jesper Skalberg Karlsson (M)
36. Ann-Sofie Lifvenhage (M)
37. Stefan Olsson (M)
38. Lorena Delgado Varas (V)
39. Kerstin Lundgren (C)
40. Rickard Nordin (C)
41. Helena Vilhelmsson (C)
42. Christian Carlsson (KD)
43. Cecilia Engström (KD)
44. Hans Ekling (KD)
45. Ingemar Kihlström (KD)
46. Mats Berglund (MP)
47. Jacob Risberg (MP)
48. Märta Stenevi (MP)
49. Elin Söderberg (MP)
50. Gulan Avci (L)
51. Malin Danielsson (L)
52. Robert Hannah (L)
53. Fredrik Malm (L)
54. Martin Melin (L)
55. Anna Starbrink (L)
56. Anna Vikström (S)
57. Amalia Rud Stenlöf (S)
58. Louise Thunström (S)
59. Markus Selin (S)
60. Mattias Vepsä (S)
61. Linnéa Wickman (S)
62. Patrik Jönsson (SD)
63. Andrea Andersson Tay (V)
64. Nooshi Dadgostar (V)
65. Andreas Lennkvist Manriquez (V)
66. Vakant (V)
67. Karin Rågsjö (V)
68. Håkan Svenneling (V)

69. Lili André (KD)
70. Marie-Louise Hänel Sandström (M)
71. Yusuf Aydin (KD)
72. Helena Storckenfeldt (M)
73. Janine Alm Ericson (MP)
74. Rasmus Ling (MP)
75. Camilla Hansén (MP)
76. Daniel Helldén (MP)
77. Annika Hirvonen (MP)
78. Linus Lakso (MP)
79. Katarina Luhr (MP)
80. Vakant (MP)
81. Jan Riise (MP)
82. Ulrika Westerlund (MP)
83. Kristina Axén Olin (M)
84. Erik Ottoson (M)
85. Catarina Deremar (C)
86. Martina Johansson (C)
87. Malin Björk (C)
88. Magnus Resare (M)
89. Vakant (M)

Kansli

Nämnden biträdades av ett kansli bestående av:

Johanna Möllerberg Nordfors, kanslichef

Christina Hammarstedt, föredragande

Caroline Jender Pamrin, föredragande

Sara Rosenmüller, föredragande

Helena Fridman Konstantinidou, föredragande/nämndhandläggare

Sebastian Hellberg, nämndhandläggare/nämndassistent t.o.m. 2024-05-22

Tina Hökebro Bergh, nämndassistent t.o.m. 2024-04-05

Aline Vinberg, nämndassistent fr.o.m. 2024-03-20

Nicole Nordström, nämndassistent fr.o.m. 2024-03-25

EU-nämndens verksamhet

Under riksmötet 2023/24 sammanträdde EU-nämnden vid 48 protokollförda tillfällen. Dessa beskrivs närmare under rubriken ”Sammanträden och utskick” nedan. Material inför sammanträden samt protokoll publiceras löpande på riksdagens webbplats. Vidare finns även de stenografiska uppteckningarna från EU-nämndens sammanträden tillgängliga på riksdagens webbplats och ingår i riksdagstrycket.

Regeringens samråd med och information till EU-nämnden inför möten i ministerrådet

Regeringen samrådde med EU-nämnden inför samtliga ministerrådsmöten under riksmötet 2023/24. Under riksmötet förekom inga extrainsatta ministerrådsmöten och således inte några extra EU-nämndssammanträden. Regeringen återrapporterar från ministerrådsmöten och informella ministerrådsmöten såväl muntligen som skriftligen till nämnden.

Under riksmötet 2023/24 ägde 83 olika ministerrådsmöten i olika rådskonstellationer rum. Dessa 83 ministerrådsmöten samråddes om under 34 EU-nämndssammanträden. Flera statsråd kan samråda med EU-nämnden inför ett och samma rådsmöte eftersom ett ministerrådsmöte kan inbegripa flera statsråds ansvarsområden. Vid 30 av 107 samråd med EU-nämnden ersattes statsråd av en statssekreterare.

Regeringens samråd med och information till EU-nämnden inför möten i Europeiska rådet och informella möten i kretsen av stats- och regeringschefer

Statsminister Ulf Kristersson informerade och samrådde med EU-nämnden inför ordinarie möten i Europeiska rådet vid tio tillfällen samt inför informella möten i kretsen av stats- och regeringschefer vid tre tillfällen. Vid ett tillfälle representerades statsministern av en statssekreterare för extra samråd med EU-nämnden under ett pågående möte mellan stats- och regeringschefer.

Följande möten ägde rum i Europeiska rådet och mellan EU:s stats- och regeringschefer under riksmötet 2023/24:

- ett informellt möte mellan stats- och regeringschefer den 5–6 oktober 2023 (samråd med EU-nämnden den 3 oktober)
- en informell videokonferens med Europeiska rådets medlemmar den 17 oktober 2023 (samråd med EU-nämnden den 17 oktober)
- ett möte i Europeiska rådet den 26–27 oktober 2023 (samråd med EU-nämnden den 24 oktober)
- ett möte i Europeiska rådet den 14–15 december 2023 (samråd med EU-nämnden den 12 december)
- ett extrainsatt möte i Europeiska rådet den 1 februari 2024 (samråd med EU-nämnden den 31 januari)
- ett möte i Europeiska rådet den 21–22 mars 2024 (samråd med EU-nämnden den 20 mars)
- ett möte i Europeiska rådet den 17–18 april 2024 (samråd med EU-nämnden den 16 april)
- ett informellt möte mellan stats- och regeringschefer den 17 juni 2024 (samråd med EU-nämnden den 14 juni)
- ett möte i Europeiska rådet den 27–28 juni 2024 (samråd med EU-nämnden den 25 juni).

Vid tre tillfällen under riksmötet 2023/24 återkom regeringen för ytterligare ett informationstillfälle eller samråd med EU-nämnden efter förändringar i förhållingsläget tätt inpå eller under ett pågående möte. Dessa tillfällen var vid

- ett extra samråd med EU-nämnden under natten till den 15 december 2023
- ett extra informationstillfälle under kvällen den 17 juni 2024
- ett extra samråd med EU-nämnden den 27 juni 2024.

Vid dessa tillfällen gav EU-nämnden sina ledamöter medgivande att delta på distans.

Samtliga möten återrapporterades antingen i riksdagens kammare eller i EU-nämnden. Återrapporteringen från mötet i Europeiska rådet den 27–28 juni 2024 ägde rum i EU-nämnden den 2 juli 2024 där EU-minister Jessika Roswall återrapporterade i statsministerns ställe.

Information

Den 18 oktober 2023 informerade Eva Lindström, ledamot av Europeiska revisionsrätten, om Europeiska revisionsrättens årsrapport 2022 under ett gemensamt möte för finansutskottet och EU-nämnden.

Under riksmötet 2023/24 fick EU-nämndens beredningsgrupp fördjupad information om aktuella frågor av dåvarande EU-minister Jessika Roswall vid tre tillfällen. EU-nämndens beredningsgrupp består av en företrädare för varje riksdagsparti.

Sammanträden och utskick

Av de 48 protokollförda sammanträdena under riksmötet hölls 19 stycken under hösten 2023 och 29 stycken under våren och sommaren 2024. Av dessa genomfördes 46 med fysisk närvaro, och 3 var digitala möten med deltagande på distans. Enligt praxis har EU-nämnden möjlighet att sammanträda digitalt under särskilda omständigheter, t.ex. under pågående rådsmöten. I snitt närvarade två statsråd per EU-nämndssammanträde under riksmötet.

EU-nämnden sammanträdde sammanlagt ca 82 timmar, varav ca 35 timmar under hösten 2023 och ca 47 timmar under våren och sommaren 2024. EU-nämnden sammanträdde i snitt 1 timme och 40 minuter åt gången. Riksmötets längsta sammanträde varade 3 timmar och 50 minuter och ägde rum den 24 maj 2024. Det kortaste sammanträdet varade 15 minuter och ägde rum den 11 november 2023.

Inför EU-nämndens sammanträden under riksmötet 2023/24 gjordes totalt 176 utskick med sammanträdesmaterial och 3 utskick med sent inkommet material. I snitt gjordes ca 1,8 utskick per sammanträde.

Oktober 2023 och juni 2024 var de mest sammanträdestäta månaderna under riksmötet 2023/24 med sju sammanträden under respektive månad. Under riksmötet 2023/24 var det endast ett sammanträde som blev inställt. EU-nämndssammanträde 2023/24:6 var ett extra samrådstillfälle inför ett möte i

rådet för rättsliga och inrikes frågor. Det var planerat till den 18 oktober 2023 men ställdes in kort dessförinnan.

Skriftliga samråd

Utöver att regeringen samråder med och informerar EU-nämnden under sammanträden har regeringen skriftliga samråd med nämnden, dels om s.k. listor med troliga A-punkter (punkter som avser de beslut där en överenskommelse har nåtts i ett tidigare skede i beslutsprocessen och ska antas formellt av rådet), dels om frågor där beslut fattas med en skriftlig procedur. Under riksmötet 2023/24 höll regeringen skriftliga samråd med EU-nämnden vid totalt 145 tillfällen, varav 62 stycken innehöll listor med troliga A-punkter. Ett skriftligt samråd kan innehålla flera annoteringar inom samma ämnesområde.

Yttranden

Den 19 april 2024 yttrade sig EU-nämnden till utrikesutskottet över regeringens skrivelse 2023/34:115 Verksamheten i Europeiska unionen under 2023. EU-nämndens yttrande 2023/24:EUN2y finns som bilaga (nr 7) till utrikesutskottets betänkande Verksamheten i Europeiska unionen under 2023 (bet. 2023/24:UU10).

Cosac

Konferensen mellan de parlamentariska organen för EU-frågor vid Europeiska unionens parlament (Cosac) upprättades 1989 och är ett forum för kontakter och diskussioner mellan Europaparlamentet och de nationella parlamentens särskilda organ för EU-frågor. Cosac äger rum fyra gånger per år, under två ordförandemöten och två plenarmöten. Vid ordförandemötena deltar ordföranden och vice ordföranden för varje medlemslands EU-utskott, och vid plenarmöten deltar sex delegater från varje nationellt parlament, sex delegater från Europaparlamentet och tre observatörer från kandidatländernas parlament. Värdskapet för Cosac följer av ordförandeskapet i EU:s ministerråd, roterar halvårsvis och arrangeras av det EU-ansvariga organet i ordförandelandets parlament.

Under hösten 2023 ägde Cosackonferenserna rum i ordförandelandet Spanien. Under våren 2024 ägde de rum i Belgien, och under sommaren 2024 i Ungern. Under riksmötet 2023/24 deltog nämnden i Cosacmöten enligt följande:

- Cosacs ordförandemöte ägde rum i Madrid i Spanien den 17–18 september 2023. EU-nämndens dåvarande ordförande Hans Wallmark (M) deltog både vid cosacmötet och i trojkamötet dessförinnan. Vid ordförandemötet diskuterades bl.a. det spanska ordförandeskapets prioriteringar samt Ukrainas framtid i Europa.

- Cosacs plenarmöte ägde rum i Madrid i Spanien den 26–28 november 2023. Den svenska delegationen bestod av EU-nämndens dåvarande ordförande Hans Wallmark (M) och vice ordförande Matilda Ernkrans (S) samt Magnus Berntsson (KD), Martin Kinnunen (SD), Emma Nohrén (MP) och Mathias Tegnér (S). Vid mötet diskuterades bl.a. EU:s asyl- och migrationspakt, energikrisen och den gröna omställningen samt EU:s relation till dels Ukraina och dels Latinamerika.
- Cosacs ordförandemöte ägde rum i Namur i Belgien den 14–15 januari 2024, där EU-nämndens dåvarande ordförande Hans Wallmark (M) och vice ordförande Matilda Ernkrans (S) deltog. Vid mötet diskuterades bl.a. det belgiska ordförandeskapets prioriteringar, den sociala pelaren och EU:s framtida utvidgning.
- Cosacs plenarmöte ägde rum i Bryssel i Belgien den 24–26 mars 2024. Den svenska delegationen bestod av EU-nämndens dåvarande ordförande Hans Wallmark (M) och vice ordförande Matilda Ernkrans (S) samt Mats Arkhem (SD), Jytte Guteland (S), Magnus Berntsson (KD) och Daniel Riazat (V). Vid mötet diskuterades bl.a. Europeiska rådets strategiska agenda för 2024–2029, kvinnors och mäns representation i parlament, EU:s öppna strategiska autonomi samt rättsstatsprincipen i EU.
- Cosacs ordförandemöte ägde rum i Budapest i Ungern den 28–29 juli 2024. EU-nämnden deltog inte på politisk nivå, utan representerades av tjänstemän. Vid mötet diskuterades bl.a. det ungerska ordförandeskapets prioriteringar, den institutionella cykeln efter EU-valet och 15 år av Lissabonfördraget, trender och utmaningar i den europeiska demografin samt europeisk säkerhet och försvar.

Utrikes resor

Den 25–26 september 2023 deltog ledamöter från EU-nämnden i en studieresa till Bryssel. Delegationen besökte bl.a. Europeiska utrikestjänsten (EEAS), Europaparlamentet, det belgiska parlamentet och Natos högkvarter. I programmet ingick bl.a. möten med ledamöter från belgiska underhuset och senaten och med Helena König som är biträdande generaldirektör på EEAS, dr Bruno Scholl som är tjänsteman och ansvarig för frågor rörande Iran på EEAS, Milena Petkova som är enhetschef på Rådssekretariatet för miljö och klimat, Ylva Johansson som var kommissionär för inrikesfrågor samt Carl-Magnus Eriksson som är biträdande chef för den svenska Natodelegationen. Ämnen som togs upp var bl.a. utrikes- och säkerhetspolitiska frågor, organiserad brottslighet och migration, miljö och klimat samt Sverige och Nato. Delegationen bestod av EU-nämndens dåvarande ordförande Hans Wallmark (M) och vice ordförande Matilda Ernkrans (S) samt Monica Haider (S), Ludvig Aspling (SD), Leonid Yurkovskiy (SD), Jan Ericson (M), Ilona Szatmári Walldau (V), Malin Björk (C), Magnus Berntsson (KD), Rebecka Le Moine (MP) och Elin Nilsson (L).

Inkommande besök

Under riksmötet 2023/24 tog EU-nämnden emot ett antal besök, ibland tillsammans med andra utskott. Några besök stod riksdagens talman värd för och nämndens presidium var inbjudet att delta. Majoriteten av alla besök ägde rum under våren 2024. Givet den besöksintensiva våren under riksmötet 2022/23 under Sveriges ordförandeskap i Europeiska unionens råd var antalet besök färre under hösten 2023. Följande besök genomfördes under riksmötet 2023/24:

- Den 8 december 2023 stod EU-nämnden värd för ett möte med Ukrainas ambassadör Andrii Plakhotniuk.
- Den 24 januari 2024 stod EU-nämndens dåvarande ordförande Hans Wallmark (M) värd för ett möte med Österrikes ambassadör Doris Danler.
- Den 30 januari 2024 stod talmannen värd för ett möte med Frankrikes president Emmanuel Macron. Vid mötet deltog EU-nämndens dåvarande ordförande Hans Wallmark (M) och vice ordförande Matilda Ernkrans (S).
- Den 31 januari stod EU-nämndens dåvarande ordförande Hans Wallmark (M) värd för ett möte med Greklands ambassadör Ekaterini Fountoulaki.
- Den 12 februari besökte den finska riksdagens stora utskott Sveriges riksdag där EU-nämnden och utrikesutskottet stod värdar för ett möte. Delta-gande från EU-nämnden var dess dåvarande ordförande Hans Wallmark (M) och vice ordförande Matilda Ernkrans (S) samt Ilona Szatmári Waldau (V) och Magnus Berntsson (KD).
- Den 14 mars 2024 stod talmannen värd för ett möte med den finska talmannen Jussi Halla-aho där EU-nämndens vice ordförande Matilda Ernkrans (S) deltog.
- Den 29 april 2024 stod EU-nämndens dåvarande ordförande Hans Wallmark (M) värd för ett möte med Italiens ambassadör Michele Pala.
- Den 22 maj 2024 stod förste vice talman Kenneth G Forslund värd för ett möte med Österrikes förbundsresident Alexander Van der Bellen där EU-nämndens ordförande Jessica Rosencrantz (M) deltog.
- Den 11 juni 2024 besökte EU-kommissionär Woeple Hoekstra riksdagen där EU-nämndens vice ordförande Matilda Ernkrans (S) och Anna Lasses (C) deltog vid ett möte.
- Den 12 juli 2024 stod EU-nämndens ordförande Jessica Rosencrantz (M) värd för ett möte med Ungerns ambassadör Adrien Müller. Syftet med mötet var att Ungern skulle presentera sina prioriteringar för sitt ordförandeskap i Europeiska unionens råd.
- Den 27 augusti 2024 stod talmannen värd för ett möte med Bosnien och Hercegovinas president Denis Bećirović. Ledamöter från olika utskott var inbjudna till mötet, och från EU-nämnden deltog ordföranden Jessica Rosencrantz (M) och Anna Lasses (C).
- Den 2 september 2024 stod EU-nämndens ordförande Jessica Rosencrantz (M) värd för ett möte med Slovakiens ambassadör Lubomir Cano för en artighetsvisit.

Därtill var ett möte mellan EU-nämndens ordförande Jessica Rosencrantz (M) och den brittiske Labourledamoten Nick Thomas-Symonds inplanerat till den 23 maj 2024. På grund av att nyval utlystes i Storbritannien ställdes dock mötet in med kort varsel.